

BAJAI ÚJSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Baja, Vörösmarty Mihály-utca 4.
Telefonszám: 45.

Felelős szerkesztő:

Vitéz FEHÉRVÁRY DEZSŐ.

Előfizetés egy hónapra 5000 K.

Egyes példányszám ára 200 K.

Megjelenik hetköznaponként d. u. 2 órákor.

A „Katholikus Nap” jelentősége.

Az elanyagiasodott, önzővilág rut, kicsinyes harcai vőzött a bajai Kath. Népszövetség által f. hó 18-án: a most vasárnap egy napra büszkén és bátran odaállítja a bajai kath. társadalom elé a katholicizmus élő és a szebb jövőbe vezető minden hitét, meggyőződését, kath. öntudatát. Egy szót kiált a maga ellenállhatatlan teremtő kifejezésével: Credo! Hiszek! Örösi szellemi és erkölcsi érték ez a szó! Mert a soha meg nem ingó, de örök igazságokat hirdető erőt jelent, mely az áhitatba merült lelkeket tettekre, áldozatkésziségre készítet, alkotni vágyó lelkeknek sólyom szárnyakat ad, az öntudatra ébredt és önmagára újra rátaláló, a szenvedések és megpróbáltatások fájdalmain keresztül büneiért vezeklő szerencsétlen embert visszaadja Istenének, önmagának.

A „Kath. Nap” a maga megingathatlan hitbeli meggyőződésével, világnézetével azt az erőt jelenti itt Baján, amelyben a jövő legbiztosabb ígérete foglaltatik. Ezért van szükség ma inkább, mint valaha a katolikusok zárt egységére és szervezett dolgozó erejére, amelynek akarata, hogy a katholicizmus számára visszanyerje és megtartsa azt az állást, melyet valaha birt minden téren és amelyet olyan méltóan és nagyszerűen töltött be.

A „Kath. Nap” ép azért fontos ünnepe Baja város és környéke katholicizmusára nézve, mert egyesíteni akarja hitünk és világnézetünk védelmére és érvényesítésére a Nagy-Magyarország és a magyar nemzet szebb jövője érdekében minden erkölcsi, szellemi erejét, gazdasági és anyagi értékeit.

Ezt a célkitűzésünket és törekvésünket Baján mindenkinek meg kell érteni a legmagasabb hivatalos helytől a legegyszerűbb emberig. Hinni akarjuk, hogy mindenütt elismerésre és szeretetre talál az, amit mi követelünk s

amit épen a nemzet érdekében el akarunk és el is fogunk érni!

Mert a „Kath. Nap” nem egyszerű utcai tüntetés, lármás, mob felvonulás, nem a liberálisok és szab. kömüvek módszerszerű tömeghatás, nem a vörösdemokraták izgatása, nem a destruktív, demagógia terrorizmusa, nem is politikai mozgalom, nem klerikális szervezkedés, nem a Kath. Népszövetség kizárólagos életmegnyilvánulása, nem is egy, vagy két keresztény szövetkezet, egyesület akciója, de Baja és vidéke összes és minden egyes katolikusának emberi, vallási és nemzeti aspirációinak, világnézetének védelme, munkája a keresztény eszméknek a köz- és magánéletben való érvényesítése és a vallás- és erkölcsellenes törekvések visszaverése.

A mi egységünk a béke, a szeretet, az együttérzés legszentebb alapjain nyugszik. Félre nem érhetően államalkotó, erkölcsvédő célkitűzés. Nem támadás senki ellen, nem felekezetieskedés, nem önző törekvés a város bármily más felekezeti vagy nyelvű polgárainak kárára és főleg nem valláspolitikai harc. Ilyent Krisztus igaz bite, igaz evangéliuma nem ismer, ilyenről nem tud!

És ha azt akarjuk, hogy édes Hazánk, mely ma könyvborult, szebben és dicsőbben támadjon föl, mindenekelőtt erkölcsi megváltásán kell dolgoznunk, azután szellemi integritásán, a többi gazdasági, társadalmi és politikai győzedelmes jövője magától adódik.

Ezért van nagy jelentősége a bajai „Katholikus Napnak.”

Feysz Hugolin

Csütörtökön egy magyar bizottság utazik Bukarestbe.

Megkezdődnek a román-magyar tárgyalások.

A cseh-magyar bizottságok legutóbbi tárgyalásakor megírtuk, hogy Bethlen István gróf miniszterelnöknek a szomszéd államok kiküldöttével Genfben folytatott megbeszélései alapján közelebbről Romániával is megkezdődnek a közvetlen tárgyalások. Egy Rador távirati jelentés már akkor beszámolt arról is, hogy a román minisztertanács revideálta a magyar megbízottakkal letárgyalandó kérdéseket és nincs semmi akadálya, hogy a tárgyalásokat a legközelebbről megkezdjék.

Illetékes helyről a tárgyalásokkal kapcsolatban a következő információt kaptuk:

— A román kormánnyal való tárgyalások feltétele végül november 15-én, csütörtökön, Wodiáner Rudolf rendkívüli követ, meghatalmazott miniszter vezetésével bizottság indul Bukarestbe. A bizottság tagjai: Berczelly Jenő igazságügyminisztériumi helyettes államtitkár, Deschan Achil miniszteri tanácsos, a Pénzügyi Központ ügyvezető igazgatója. Pátery Ödön kereskedelemügyi minisztériumi miniszteri tanácsos és a külügyminisztérium részéről Lukács Simon dr. miniszteri tanácsosok lesznek.

Anglia óva inti Poincarét újabb megszállásoktól.

A szövetségesek egész diplomáciája a Hohenzollernnek visszatérési ügye foglalkoztatja. A nagykövetség tanácsa valószínűleg csak holnap fog határozni álláspontja felett,

amelyet ma még a szövetségesek szélsőséges magatartása miatt nem dönthetett el. Franciaország és Belgium a legszélesebb tiltakozással fogadták a trónörökös vissza-

térését, míg Amerika már is kifejezte határozott szándékát, hogy a kérdéstől tavoltartja magát, ugyszintén Anglia sem látezik hajlandónak Franciaország fenyegető magatartását követni, sőt Poincaré újabb megtorló szankcióinak szándékával szemben óva inti Franciaországot attól, hogy még nagyobb területre terjessze ki a megszállást.

A politika hírei.

Valkó Lajos kereskedelmi miniszter Londonba utazik a Népszövetség pénzügyi konferenciájára.

A Népszövetség budapesti delegátusai a munkalátok utolsó simításait végzik. A tárgyalások kizárólag gazdasági és pénzügyi jellegűek voltak és belpolitikánkat egyekben nem érintették. A delegáció tagjai ma délelőtt még Bethlen István miniszterelnökkel és Kállay Tibor pénzügyminiszterrel tárgyalnak, a délutánt pedig az iratok rendezésére használják fel. Holnap, pénteken elhagyják Budapestet és Londonba utaznak a Népszövetség pénzügyi konferenciájára. Londonba egy magyar héttagnak küldöttség fogja kísérni őket, akik szintén részt vesznek a konferencián. A küldöttség tagjai között Valkó Lajos kereskedelmi miniszter városunk képviselője is szerepel.

Keddén ül a Ház össze.

Most már leszögezett tény az a politikai körökben, hogy a Ház a jövő hét kedden vagy szerdán ül össze. A nemzetgyűlés őszi szakának a munkarendje még nincs megállapítva, de annyi bizonyos, hogy az első vagy a második ülésen az Ulain ügy kerül tárgyalásra, melynek során a fajvédők éles támadással illetik a kormányt. A földreformnovella és az új javaslat letárgyalása az első között szerepelnek, amint azt a kormányhoz közelálló politikusok hangoztatják.

Kiknek kell kincstári házaszórészesedést fizetni?

A kincstári házaszórészesedést illetőleg 1923. évi május hó 1. napjától kezdve a következő szabályok az irányadók:

Kincstári házaszórészesedést kell fizetni:

a) a házadó alá eső épület vagy üzlet rész után, akár adó köteles, akár ideiglenesen adómentes;

b) a házadó alól külön törvény alapján mentes épület, vagy épület rész után abban az esetben, ha bérbé van adva.

Nem kell kincstári házaszórészesedést fizetni az olyan épület után, amely egy vagy két lakásból áll s amelyet a tulajdonos és családja használ.

A kincstári házaszórészesedés alapja:

a) bérbeadás esetén lakás, vagy üzletbér;

b) bérbé nem adás esetén az épületnek, vagy lakásnak a bérbeadottakkal összehasonlítás útján becsüléssel megállapított hasznos értéke.

A kincstári házaszórészesedés kulcsa 25 százalék. A kincstári házaszórészesedés fizetéséhez szükséges házbérlési jegyzék az előállítási költség megtérítése ellenében — a városi adóügyi osztálynál (l. em. 13.) kapható.

A bérlő a bérelt lakás, üzlet után járó kincstári házaszórészesedést a háztulajdonosnak minden esetben megtéríteni tartozik, tehát akkor is, ha a felemelt bérösszeg az 1917. évi novemberi bérek az ötvenszeresét meghaladja.

1923. év november 1-től kezdve a kincstári házaszórészesedést a bérlő legkésőbb a bérvégnyed ötödik napján egy összegben köteles megfizetni.

Az 1923. novemberi bérvégnyedre járó kincstári házaszórészesedés azonban lakások és nem üzleti célra használt helyiségek után a három egyenlő havi részletben fizethető.

Ezentúl a vízszolgáltatás, személtüvarozás, kéményseprés, pöccgödör tisztítás stb. költségeket a tulajdonos fizeti.

A tulajdonost terhelő eme költségek megtérítésére a követhető bérösszegnek egy része szolgál és pedig lakásoknál az 1923. évi novemberi évnegyedre járó lakbér felezése, üzleti célra használt helyiségeknél pedig az 1923. évi novemberi bérnegyedre járó üzletbérnek 1/16-át (egytizet-hatod) része.

A bérösszegnek az említett költségek megtérítésére szolgáló része házadómentes és azután a bérlő nem tartozik kincstári házaszórészesedést fizetni.

Nincs helye közüzemi költségek levonásának akkor, ha a tulajdonos korlátlan rendelkezése alatt áll az épület, vagy épületrész s a lak- vagy üzletbér szabad egyezkedés tárgyát képezte. Ez esetben a kincstári házaszórészesedést a szabad egyezkedés útján megállapított bérnek egész összege után kell megfizetni.

Baján a háztulajdonost szabad rendelkezési jog illeti meg.

1) a lakásépítés előmozdításáról szóló 1921. II. t. c. alapján rend-

küvli adómentességben részesített épületek felett:

2) azon új épületek és épületrészek felett, amelyekre a lakhatási engedélyt az 1921. évi április hó 10-ik napja után adták, illetve adják meg.

Aki a kincstári házaszórészesedést késedelmesen fizeti be, az a késedelemnek minden megkezdett hónapjára adópótlék címen a hátralékos összeg 10 százalékát fizeti.

A városi polgári iskola a háziiparért.

Sok panasz volt a múltban a polgári iskolák ellen. Nem töltötték be hivatásukat, nem ipari és kereskedelmi pályára nevelték az ifjúságot, hanem a szellemi proletárok számát gyarapították csak.

A háborút követő gazdasági eltolódás a polgári iskolákat is helyes mederbe zökkentette. Ma már joggal nevezhetjük a polgári iskolákat, az iparosok és kereskedők előkészítő iskolájának.

Heckensoffer Lázár polg. isk. igazgató a Baross Szövetség f. hó 13-iki gyűlésén bejelentette, hogy a polg. iskola még az idén kiállítás rendez a növendékek háziipari és szőlőjé termékeiből.

A tanulók nagyon szépen dolgoznak, csak nagy a szerszámhiány s ezért kéri Baja iparostársadalmát, hogy bocsásson megféleto mennyiségű szerszámot rendelkezésére, hogy fokozottabb mértékben folytathassák a meg-

kezdett munkát. Az iparosok örömmel vették a hírt és áldozatkészségüknek nagyon szép jelét adták azonnal. Utry Pál egy gyalupadot ajánlott fel s egyben arra kéri a kereskedelmi iskolák vezetését, hogy a kereskedelmi ifjúságnak igyekezzenek gyakorlati tapasztalatok szerzésére alkalmat adni. Véleménye szerint a nyári szünet nagyon alkalmas lenne erre. Antalffy F. fát ajánlott fel a feldolgozáshoz. Schmidt Gyula vésőket, gyalukat stb.

Örömmel látjuk a polgári iskola megmozdulását. A gyakorlati pályákra való előkészületnek elengedetlen feltétele az ipar megkedveltetése. Ezt a célt szolgálja a szőlőjé és a kiállítás.

A munka becsület! Szeressük meg ezt! Támogassuk a polgári iskola törekvését tehetségünk szerint.

Meggyorsították a tisztviselő-kölcsönök folyósítását.

A Pénzügyminiszter Központban se rényen dolgoznak az állami tisztviselő kölcsönakciójának lebonyolításán. Ennek az osztálynak a munkájáról a következő felvilágosítást kaptuk:

— A pénzügyminiszter által engedélyezett tisztviselő-kölcsönt a közalkalmazottak szűles rétege kívánja igénybe venni és így rengeteg kérvény érkezik nap nap után hozzánk. Megfeszített erővel láttunk munkához. A közalkalmazottak kifogásolják a határozat kézbesítésének körülményes voltát. Ezért tiz napon át nyolc tisztviselő kizárólag a vonatkozó értesítések — kölcsön-kötelezés és letiltási értesítés — postai expedicióján dolgozott és ezzel megszüntettük a határozatok kiküldésénél mutatkozó restanciát és a tisztviselő hamarabb jut hozzá a pénzéhez.

— A kérvényeket elbíráló bizottság tanácskozásán a pénzügyminiszter három képviselője

és a KANSz nyolc kiküldött szakértője felváltva vesz részt. A kérvények legnagyobb része akadály nélkül keresztül megy és csupán azokat a hiteket nem szavazza meg a bizottság, amelyeknek folyósítása törvényes akadályokba ütközik. Az eddig folyósított hitel összege körülbelül két milliárd és 100 millió korona. Minthogy eddig közel ötezeröt száz kérvényt doldoztunk fel, reméljük, hogy még ebben az évben rátérhetünk a folyamatos munkára, amelyben már semmi restencia nem lesz.

VILÁGPOLITIKA.

JUGOSZLÁVIA.

A belgrádi kormány elfogadta a bolgár kormány által felajánlott 300 millió leva összeget a háboru alatt szerb területen történt rekvirálások megtérítése fejében. Az összeg felérését készpénzben, felét pedig természetben fizetik.

OLASZORSZÁG.

Az olasz maximalista képviselők elhatározták, hogy Buffoni, Riboldi és Maffi képviselőket törlik tagjaik sorából. Egyben megbízták Lazari képviselőt, hogy a kamarai vitában követelje az olasz-orosz kereskedelmi szerződés megkötését és az orosz kormány elismerését.

NÉMETORSZÁG.

A belga kormány elhatározta, hogy a német trónörökösnek Németországból való kiutasítását és egy távoli helyen való intárnálását fogja követelni.

ÖRSZEM.

A leibzsurnál.

Sok következetességet sohasem merészkedtünk feltételezni a Független Magyarorságról, nehogy családoknak essünk áldozatul. Hogy azonban már a második sorban ellene mondjon annak, ami az első sorban van, anyit ildomoságból legherevesebb pillanatainkban sem gondoltunk volna. Tegnap a Független először ránkpirít, hogy fenyegetőzni merészeltünk a hatóság felé, aztán ugyan abban a cikkben ugyanannak a hatóságnak leibzsurnáljává léptet elő. Arra sem gondolt persze, hogy ez a kettő kizárja egymást. Amő egyébként a hatósággal való viszonyunkat illeti, ne fájjon ezért a Független feje, ekkora együttérzésre valóban nem számíthatunk. Mi majd csak eligazítjuk dolgunkat a hatósággal és a hatóság mivelünk. A fölösleges harmadik szerepére vállalkozás izléstelenység még ugynevezett „érdeklődésből” is.

Ki hiúsította meg Kiss Péter dr. közjegyzőségét.

Megtudtuk végre, hogy ki hiúsította meg dr. Kiss Péter közjegyzőségét. Kibökentette a Független Magyarország cikkírója. Szerinte az, aki „ott volt Ceglédre Lendvai Lechner István, a legelvakultabb ébredő képviselő választásán.” A körülményekből lehetetlen rá nem ismerni, hogy ez Meskő Zoltán. Mindenesetre meglepődéssel vesszük tudomásul, hogy az a Meskő Zoltán, aki a keresztségét mindig az ajkán hordja, a gyakorlatban a jogosult helybeli keresztény pályázó helyét erőszakosan szabadkőművességgel segít betölteni. Egy ezek után bizonyos az, hogy Meskő Zoltán, amennyiben a Független Magyarország jól értesültsége a valóságnak megfelel, elvesztette minden jogát és morális alapját, hogy a bajai keresztény társadalomhoz, mint keresztény politikus szóljon.

Apróhirdetések.

Intelligens, 4 tagból álló család
2 szoba-konyhas lakást keres. —
Cím a kiadóban.

Sajat termesű

borkimérés
fehér lt. 1200
Gróf Batthyány-utca 1.

Felhívás!

Alulírott felhívok minden-
kit, hogy volt feleségemnek,
Stadler Mária vaskuti lakós-
nak senki ne hitelezzen, mert
azért anyagi felelősséget nem
vállalok.

Vaskuti, 1923. november 12.

Nadas Károly.
vaskuti taxitó.

ELADÓ

hálószoba berendezések

olcsón.

Szabó Ferenc asztalosmester-
nél Barcs-utca (Róna-Szana-
tórium) mögött. :-:

**Felhívás a bajai „Hangya”
szövetkezet tagjaihoz.**

Baja és környékének Hangya
fogyasztási és értékesítő szövet-
kezte értesíti tagjait, a f. évi
november hó 4-én tartott rendki-
vüli közgyűlés által elfogadott
alapszabálymódosítás értelmében
a régi 100 kor. névértékű üzlet-
részek egyenként 1000 kor. név-
értékre felemelhetnek, ezért a tag-
ok által minden egyes üzletész
után 9.0 korona befizetendő a
szövetkezet pénztárába.

Ezenfelül jogában áll a tagnak
ugyanannyi 1000 kor. névértékű
új üzletrészt azonnali készpénz-
fizetés mellett jegyezni, ahány
regi üzletrésze volt 1923. novem-
ber 1-én.

Ez esetben a tag minden két
db. új névértékű üzletész után
még 1 drb. új névértékű üzlet-
részt kap ingyen, mely azon-
ban öt évig fel nem mondható.

A jegyzés és befizetés hatá-
rideje 1924. január 15-ike.

Fenti kedvezmények csak a tag-
okat és csupán azon üzletészeket
után illetik meg, melyek a tag
tulajdonában és birtokában vannak.

Aki az üzletrészek felemelt ér-
tékének különbözetét be nem
fizeti, annak régi üzletrészeit az
igazgatóság új névértékű üzlet-
szekké (minden 10 drb. régi után
1 drb. új) összevonhatja, vagy
felmondhatja.

A régi üzletrészek névértéké-
nek 1000 koronára való feleme-
lése feülbéljegyzés útján történik.
Baja, 1923. nov. 4-én.

Az igazgatóság.

Minden vásároló

csak a következő bajai iparosokat
és kereskedőket keresse föl:

Bajai Áruforgalmi R.-t. Vörösmarty-utca 4. Fűszer-,
resték-, gyarmat- és rövidáru
nagykereskedés.

Halász Károly Városi palota.
Feszítőkészítés, szabó és térfűrészes áruhéza

Hangya-szövetkezet. Főüzlet: Drescher-házban. Fiók-
üzlet: Erzsébet királyné és Sze-
remlei-utca sarkán. Fűszer-, vas-, rövidáru kereskedés. Mezőgazdasági
gépek raktára.

Manhold Kálmán. Tóth Kálmán-utca 27.
szállítási vállalat, autogarázs.

Mi Boltunk R.-t. Bajai Takarékpénztár palotája. Fűszer-,
vas-, rőtös-, rövidáru és divatáru-
kereskedés.

Mormer Ferenc. Erzsébet királyné-utca 57.
Szücsmester és szőrmekészítő.

Schmidt Márton Fiai. Czirfusz Ferenc-u. 33. Vasöntőde,
gépalkatrészek, gazdasági esz-
közök, mezőgazdasági gépek, Hoffherr és Schrantz-gyár képviselete,
gázmotorok.

Dr. Toplák és Koráb Budapesti Terménykereskedelmi
R.-T. bajai képviselete Kossuth
Lajos-utca 11. Vásárol: mindenféle terményeket (buzát, rozsot, árpát,
zabot, tengerit, stb.) szális takarmányt (szénát, szalmát) nagyban és
kicsinyben.

Utry Pál. Erzsébet királyné-u. 38. Szítás, sodronyágybetétkészítő.
Feszítőkészítés, háztartási cikkek, kosárárúk.

Új Élet nyomda R.-t. Vörösmarty-utca 4. Nyomdai
munkák, községi és üzleti
nyomtatványok, könyv- és papirkereskedés.

Welchner Lőrinc Erzsébet királyné-utca 6.
Rőtösáru és ruházati cikkek kereskedése

Wolfarth Ádám

Erzsébet királyné-utca 48. — Tojásnagykereskedés.

**Aki igazán szép, tiszta munkát
szeret, az forduljon**

nyomtatvány rendelésével

az Új Élet nyomda R. T.-hoz.

**Névjegyek, meghívók,
eljegyzési értesítések
olcsón s gyorsan készülnek.**

Tűzifát (száraz) bükk, tölgy, cser, hasáb és
dorong állapotban, valamint pókfát is
szállít, (cseh, román és belföldit) és

elsőrendű faszenet. — Laborcölgyi Fatermelő r.-t.
Budapest, VII. Rákóczi-út 38. Sürgöny cím: Laborcfa, Budapest, József 118 — Tel. 43.

Nyomtatott az „Új Élet” R.-t. könyvnyomdájában, Baja.

Értesítés.

Tisztelt vevőim tudomására
hozom, hogy

pipere-, illatszer-, kézi-
munka-, előnyomda-,
rövidáru-kereskedésemet
kibővítettem.

Kötszer,

Betegápolási cikkek,
Gummi különlegességek,
Irrigátorok, fecskendők,
stb. cikkek.

Kérem a nagyérdemű kö-
zönség szíves támogatását.

Tisztelettel

Szilágyi Ilona,

Baja, Központi Szálloda épület.

LEGJOBB

**fűszer- és gyarmatáru
kereskedések:**

Bajai Áruforgalmi r. t.
Vörösmarty-utca 4.

Hangya-szövetkezet.
Főüzlet: Drescher-házban. Fióküzlet:
Erzsébet királyné-ut és Szeremlei-utca
sarkán

MI BOLTUNK R. T.
Bajai Takarékpénztár palotája.

Somorjai Ferenc.
Szegedi-ut 9. — Vasútállomás mellett.

Wagenblatt Ferenc.
Vörösmarty-utca 6. sz.

Tanulófiát
felvesz az Új Élet R.-t.
könyv- és papirkereskedésébe Baján.

Diákok!

Iskolai tanszereiteket
legjobban és legol-
csóbban szerezhetitek
be az

Új Élet R. T.
papirkereskedésében
BAJA,
Vörösmarty-utca 4. sz.

Éjjeli inspekción

nov. hó 12-től nov. hó 18-ig
reggeli fel 8 óráig és vasárnap
délután nyitva.

GYARMATI ENKL
gyógyszeres.